

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

De burgemeester moet worden gekozen [2]

Ja, dat draagt bij aan een democratisch bestel met meer vertrouwen en betrokkenheid

door *Hugo de Jonge*

De auteur is wethouder en CDA-lijsttrekker in de gemeente Rotterdam.

Onlangs bepleitte Sybrand Buma de invoering van de gekozen burgemeester. Zoals te verwachten was, kon dit pleidooi binnen een bestuurderspartij als de onze niet louter op enthousiasme rekenen. Met name – benoemde – burgemeesters roerden zich. Een burgemeester moest toch boven de partijen staan? En hoe moet het dan met het eigen kiezersmandaat van de burgemeester ten opzichte van het mandaat van de gemeenteraad? Voor anderen was de D66-geur al voldoende reden om de wenkbrauwen te fronsen.

Wellicht geen onterechte vragen, maar het slechts laten bij het stellen ervan, om vervolgens alles maar bij het oude te laten, helpt ons niet verder.

* * *

Onze (lokale) democratie lijdt onder een gebrek aan vertrouwen, een gebrek aan gevoelde betrokkenheid, een gebrek aan legitimiteit. Tekenend was de opkomst bij de onlangs gehouden gemeenteraadsverkiezingen: met 53,8 procent de laagste ooit. Slechts de helft van de mensen voelt de behoefte om zijn stem te gebruiken om richting te geven

aan het politiek bestuur van hun gemeente. Wie dat op zich in laat werken, kan onmogelijk tot de conclusie komen dat het huidige bestel voldoet. Om te voorkomen dat nog meer mensen zich afkeren van de democratie zal ook het CDA – wij tooien ons tenslotte niet voor niets met de D van ‘democratisch’ – zich rekenschap moeten geven van de vraag hoe het huidige democratisch bestel te versterken. Een belangrijk onderdeel daarvan is hoe de ambtsdragers binnen dit bestel op hun post terechtkomen.

Laten we om te beginnen vaststellen dat van een benoeming van de burgemeester door de Kroon de facto al geen sprake meer is. In de huidige praktijk wordt de burgemeester na een besloten selectieproces door de raad aangewezen; de kroonbenoeming is verworpen tot formaliteit achteraf waar-

Kennelijk achten we de burger niet mans genoeg om een verstandig besluit te nemen over wie het college moet leiden

mee het selectieproces wordt afgerond. Dit selectieproces onttrekt zich volledig aan de Rotterdammer, de Terneuzenaar, of

de Ruurloër. Kennelijk achten we die niet mans genoeg om een verstandig besluit te nemen over wie het college van B&W moet leiden, wie voor burgers het boegbeeld van de gemeente moet zijn. Dit is een onhoudbaar standpunt. De gemeente is meer en meer de eerste overheid waarmee burgers te maken krijgen. Burgers moeten invloed kunnen uitoefenen op degene die daar de scepter zwaait. Wie over de grens kijkt, ziet hoe zonderling het benoemen van een burgemeester is.

* * *

Wel komt het aan op een goede vormgeving van de gekozen burgemeester. Een tweede kiezersmandaat in het stadsbestuur is niet wenselijk. De gemeenteraad moet het hoogste orgaan in de gemeente blijven. Daarom ben ik van harte voor de variant dat de burgemeester na de gemeenteraadsverkiezing bij collegevorming wordt aangewezen. In de praktijk zal dat de eerste man of vrouw van de grootste partij zijn, maar dat hoeft niet. Partijen kunnen besluiten dat de zittende burgemeester aanblijft, of dat men een burgemeester van buiten aanzoekt. Burgemees-

ter, college en coalitie gaan in dit model op basis van één en hetzelfde kiezersmandaat aan de slag. In een dergelijk model is het wenselijk als de voorzitter van de raad een andere persoon is, die, net als in de Tweede Kamer, uit het eigen midden wordt gekozen. Staat zo'n burgemeester die dan de lokale 'regeringsleider' is, nog wel boven de partijen? Laat ik het zo zeggen: als de beste man of vrouw besluit vooral de eigen partijbelangen boven die van de gemeente als geheel te laten prevaleren, zal dit zijn of haar ambtstermijn aanzienlijk bekorten.

* * *

Zal de gekozen burgemeester een medicijn blijken te zijn in het herstel van vertrouwen? Die verwachting is te hooggespannen. Het is een van de maatregelen die een meer directe band tussen kiezer en gekozene, tussen kiezer en het politiek bestuur kan bewerkstelligen. En meer directe invloed is van levensbelang voor een vitaal democratisch bestel. Zo kan een gekozen burgemeester bijdragen aan een democratisch bestel met meer vertrouwen, meer gevoelde betrokkenheid en meer legitimiteit.